

ПОСТМОДЕРНІСТСЬКИЙ ПОВОРІТ У ФІЛОСОФІЇ

Бартко В.І., Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту ім. академіка Лазаряна

Найпотужнішим впливом на постмодернізм у ХІХ столітті є екзистенціалізм, зокрема, праці Сорен К'єркегора та Фрідріха Ніцше. На початку та середині ХХ століття такі філософи, як Едмунд Гуссерль, Мартін Гайдеггер та Вітгенштейн, також впливали на постмодернізм. Існують різні цінності та припущення, які ми отримали від модернізму. В їх основі лежить сутність людства, яка відрізняє людей від інших тварин, або що між різними формами урядів один є кращим, ніж інший. Постмодернізм дуже скептичний та нігілістичний щодо цих цінностей та припущень. Існує тісний зв'язок між постмодерністською філософією та істотною літературою критичної теорії.

У Енциклопедії культурної антропології Райан Бішоп у короткій статті визначає постмодернізм як різноманітний рух, який походить від естетики, архітектури та філософії. На основі обґрунтованих теоретичних поглядів він підтримує систематичний скептицизм.

Постмодернізм вважає, що неможливо правильно описати реальність. Це, безсумнівно, скептичний погляд. Серед відомих прихильників цього погляду - Ф. Ніцше, Л. Вітгенштейн, Карл Поппер та Томас Кун. Їх називають надзвичайними скептиками.

Згідно постмодернізму, очевидні реалії є лише соціальними конструкціями, а отже, вони не статичні і піддаються змінам. Вважається, що для формування ідей та переконань роль мови, влади, відносин та мотивацій є величезною. Цей підхід думки не вірить ні в яку абсолютну істину. Опис реальності залежить від людей і їх природи. Більше того, опис світу залежить від тих, хто його сприймає, і таким чином цей опис є суб'єктивним. На більшість культурних сфер включаючи релігію, літературу тощо впливає постмодернізм.

Постмодернізм відрізняється від модернізму за різними аспектами, такими як література, драма, архітектура, кіно, журналістика та дизайн. Наприкінці ХХ та початку ХХІ століття постмодернізм впливає на маркетинг, бізнес та право, культури та релігії. Таким чином, у цьому сенсі можна сказати, що хоча постмодернізм є особливо академічним рухом, проте він має величезний вплив на різні аспекти людської цивілізації і як такий це реакція на модернізм у гума-

нітарних науках. Основною проблемою модернізму є принципи ідентичності, єдності, авторитету та визначеності. Але постмодернізм, з іншого боку, часто виявляється пов'язаним з множинністю, текстуїзмом та скептицизмом. Таким чином, пояснюючи природу постмодернізму Фредрік Джеймсон, буквальный критик відмічає, що в пізньому капіталізмі постмодернізм є домінуючою культурною логікою. Під терміном "пізній капіталізм" означає фазу капіталізму після Другої світової війни, яку визначає марксистський теоретик Ернест Мандель. Період пізнього капіталізму також відомий як період глобалізації, багатонаціональний капіталізм або споживчий капіталізм.

Сучасна філософія припускає, що навколо нас існує об'єктивний світ, і цей світ не хаос, він працює у впорядкованому вигляді. Є закони природи, які проявляються різними шляхами, і ми, раціональні істоти, вміємо розуміти і розрізняти ці природні закони. Шляхом відкриття та використання цих законів люди здатні виконувати свої потреби. Більше того, ці закони мають важливу роль на користь людей. Саме з цієї причини сучасний світогляд називається просвітницьким проектом. Модерніст має реалістичний погляд на світ. Таким чином, розуміння наших знань про світ є основою сучасності.

Загальноприйнята теорія істини, яку ми знаходимо в модернізмі є теорія відповідності істині. Відповідно до теорії, якщо наші висловлювання узгоджуються з об'єктивною реальністю, знайденої у світі, то це правда, якщо ні – це невірно. Зберігаючи віру в цю теорію, люди вважають, що і наукова істина, і абсолютна істина рівні. Але постмодернізм вважає, що ці два типи істин не рівні. Таким чином, постмодернізм допомагає нам у розумінні меж нашого мислення і знання, і він коректує модернізм.

У нашому повсякденному житті об'єктивні уявлення про світ працюють дуже добре. Але реалісти просвітництва роблять крок за межі об'єктивістського припущення. Вони намагаються зробити цю теорію істини в загальну теорію. За їхніми словами, теоретично вся реальність може бути сприйнята людським розумом, і таким чином справжній і повний опис дійсного світу може бути розроблений ними самими. Ми можемо зрозуміти не тільки ті побутові об'єкти, які ми знаходимо в нашому оточенні, але й ті знання, які вивчають природні науки. Реалісти просвітництва твердо вірять, що ми можемо досягти знань про всю сферу людського дослідження, включаючи історію.